

Aanbevelingen uit: De uitdagingen van een nieuw leven

Een kwalitatief longitudinaal onderzoek met Syrische en Eritrese gezinnen

Onderzoeksmethodiek

De GGD Zuid-Holland Zuid heeft in een periode van drieënhalve jaar onderzoek gedaan naar de gezondheid van vijftien Syrische en Eritrese statushouders gezinnen. Zij zijn elk half jaar geïnterviewd, meestal thuis en vaak met behulp van een tolk. De interviews zijn geanalyseerd en in deze infographic staat een samenvatting van de bevindingen en adviezen om statushouders zich onderdeel van de maatschappij te laten voelen. Het volledige rapport is [hier](#) te lezen.

Resultaten

1. Zelfstandig bestaan

De mate waarin de gezinnen een zelfredzaam en zelfstandig bestaan opbouwen in Nederland verschilt per gezin. Een groot deel van de gezinnen ervaart na afronding van het inburgeringstraject nog onvoldoende zelfredzaamheid en zelfstandigheid om volwaardig mee te doen in de samenleving. Dit komt door onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal, beperkte mobiliteit, moeite om duurzaam betaald werk te vinden en een kwetsbare financiële positie.

2. Sociaal leven

In veel gezinnen zijn zorgen over de veiligheid van achtergebleven familie en gezinshereniging. Er is dan weinig mentale ruimte voor de inburgering, wat vervolgens weer spanning oplevert. De verbinding met landgenoten gaat redelijk goed, maar het is moeilijker om betekenisvolle relaties met Nederlanders te krijgen. Hierdoor blijft het sociale netwerk van de gezinnen relatief klein en kwetsbaar. Corona heeft op deze gezinnen extra effect gehad.

3. (Mentale) Gezondheid

In de meeste gezinnen spelen er weinig chronische of acute ziekten, maar zijn er veel klachten zoals hoofdpijn en vermoeidheid. Eenzaamheid en piekeren komen ook veel voor. In alle levensfasen spelen zorgen en stress over de veiligheid van familie in het thuisland. Hierdoor is er nooit echt sprake van een 'stabiel' leven. Deelnemers gaan met hun medische klachten vooral naar de huisarts, maar zoeken over het algemeen geen gespecialiseerde hulp om hun mentale gezondheid te verbeteren. Veel statushouders hebben nabije familieleden die in het thuisland overlijden en waar zij geen afscheid van kunnen nemen. Dit levert schuldgevoelens, verdriet en stress op en kan ongunstig zijn voor het rouwproces.

Ook het niet hebben van werk om het eigen gezin te kunnen onderhouden levert schaamte en stress op.

Aanbevelingen

Uit de resultaten zijn verschillende aanbevelingen opgesteld voor gemeenten en instanties die met statushouders werken.

Erken dat inburgeren maatwerk en een langdurig proces is

In het huidige beleid is de inburgering 'afgerond' op het moment dat het inburgeringsexamen volledig behaald is. Echter, in de werkelijkheid ondervinden veel statushouders op veel (praktische) vlakken nog problemen. Daarom blijft ondersteuning ook na het afronden van de inburgering nodig.

Betrek de ervaringskennis van statushouders in (operationele) beleidsvorming

Het krijgen van een stem in beleid is van betekenis voor statushouders en draagt bij aan het vormen van hun burgerschap. Ook heeft het een positief effect op de algemene gezondheid.

Investeer in de mentale gezondheid van statushouders door:

- Het organiseren en bevorderen van laagdrempelige bijeenkomsten over mentale problemen.
- Een preventieve mentale gezondheidsaanpak te bevorderen in alle levensfasen. Vanuit het perspectief dat mentale gezondheidsproblemen bij statushouders zich stapelen, is het beter om na te denken over een preventief mentaal gezondheidsbeleid.
- Geef meer aandacht aan (gestagneerde) rouwverwerking. Veel statushouders hebben nabije familieleden die in het thuisland overlijden en waar zij geen afscheid van kunnen nemen. Dit levert schuldgevoelens, verdriet en stress op en kan ongunstig zijn voor het rouwproces.

Maak sociale contacten prioriteit

Statushouders missen sociale contacten. Vrienden, buurtgenoten, zomaar een praatje op straat geven voldoening. Buddy's kunnen ervoor zorgen dat statushouders zich meer thuis voelen in Nederland. Een initiatief als de 'welcome app' biedt een centraal platform waar organisaties, statushouders en locals (buddy's) elkaar kunnen vinden.

Kies voor laagdrempelige en toegankelijke taal

Zorg voor een laagdrempelige en toegankelijke taal -en ontmoetingsinfrastructuur. Het in voldoende mate beheersen van de Nederlandse taal is misschien wel de belangrijkste factor goed om in te kunnen burgeren. Indien de taal onvoldoende beheerst wordt, werkt dit zeer belemmerend op alle factoren van het leven.

Help bij financiële stabiliteit

Statushouders geven aan moeite te hebben met het zoeken naar en reageren op (online) vacatures en het invullen van formulieren. Eén-op-één begeleiding in het inburgeringstraject om deze basisvaardigheden te versterken lijkt hier een uitkomst te bieden. Gemeenten en werkgeversorganisaties worden aanbevolen een preventieve aanpak te realiseren ten aanzien van discriminatie en hierbij gebruik te maken van de recent herziene handreiking antidiscriminatiebeleid voor gemeenten (december 2022). Daarnaast zou in het kader van één-op-één begeleiding de Matchmakers, een regionaal project in de regio Zuid-Holland Zuid, ingezet kunnen worden om jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie individueel te helpen bij het zoeken naar een baan.

Mobiliteit

Een onderbelicht aspect binnen de inburgering is mobiliteit. In het huidige onderzoek is gebleken dat mobiliteit een aanzienlijke invloed heeft op de snelheid van inburgering. Statushouders zouden een voordeel hebben bij meer aandacht voor mobiliteit tijdens het inburgeringsproces en bij het bevorderen van relevante basisvaardigheden hiervoor. Daarnaast kunnen statushouders actief worden gewezen op gemeentelijke initiatieven voor inwoners met een laag inkomen om gratis of met korting te reizen met de bus.

